

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 cor.
pe 1/4 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

INSERȚIUNILE:

de un nr. garsonă: prima dată 14
banii; a doua oară 12 banii; a 3-a
oară 8 b. de fiecare publicare.

Astfel abonamentele, cât și inserțiile
nu se supt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat

Scrisori neîncalcate nu se primesc

Anul VIII.

NUMER de DUMINECĂ

Nr. 45.

Teama Sașilor.

(*) De când dl Carol Wolff a ajuns așa zicând conducător al Sașilor, îndeosebi al celor dela Sibiu, în mijlocul poporului săsesc se propagă *teama de Români*. De ne-numărate ori conducătorii politicii săsești pentru a intra în partidul guvernamental aveau un singur — pretext: *teama de Români!*

— Nu, vedeți că ne copleșesc Românii, că ei se fac stăpâni pe unde nainte vreme nici nu era pomenire de ei, și îndeosebi *sporesc grozav?*

Eată cum se motiva atitudinea lor politică.

Și intrau politicianii circumspecți în tabăra guvernamentală... Dar nu odată au trebuit să părăsească acel pat cald, din cauză că toate guvernele au fost d'opotrivă de *soviniste* și inblăteau nu numai pe Români «agresivi» și «agitatori», ci și pe Sașii oportuniști și molcomi.

Așa l-au părăsit pe Bánffy, așa au fost siliți, acum de curind, să ia poziție în contra proiectului școlar al lui Berzeviczy. Și ori vrea ori nu vrea dl Wolff, Sașii combat și ei ceea ce nu le place nici Românilor.

Așa, că deși formal nu suntem în aceeași tabără, *mergem însă în aceeași direcție*. Și la nici un caz nu este eschisă posibilitatea de a fi siliți (de împrejurări mai puternice decât patimile omenești!) să ne *aliăm în contra aceluiași adversar politic inversunat*, cum aliați suntem cu Sârbi și Slovaci.

N'are deci nici un înțeles, ba hotărit: e o tactică greșită când »*Siebenbürgisch-Deutsches Tagblatt*« earășî vine să sperie pe Sași cu *teama de Români*.

Scrie adică:

»Nu ne este teamă că prin legea lui Berzeviczy poporul săsesc o să se maghiarizeze. Cine a trecut fie ca învățător, fie ca elev prin tortura de a fi fost în chip exagerat silit să învețe unguerește, acela nu se va îndrăgosti așa ușor de limba maghiară nici nu va dori să și-o însușească. Nu ne vom maghiariza, dar cultura noastră va fi stângenită și tulburată.

Dacă e vorba să ne temem că reforma legii școlare o să ne desbrace de caracterul național, *singura teamă ne este, că prin acest proiect de lege o să ne romanizăm*. Până acum numai cultura noastră superioară ni-a susținut ca o insulă mică germană în mijlocul mării românești. Dacă vom fi însă acum slăbiți în cultura aceasta, va fi slăbită forța noastră de rezistență și astfel în curentul mare de romanisare vom peri și noi. *Intr'o generație satele săsești*

se vor romaniza. O să-i placă asta mai mult guvernului?

Avem mai multe observații de făcut privitor la șirele de mai sus.

Întăiu: adevărat că Români progresază pe toate terenele și situația de azi a noastră, comparată cu cea de acum o sută, ori cincizeci de ani, prezintă mari deosebiri. Să nu uite însă compatrioții Sași că pe aceea vreme *Români* nici nu erau «nație», ci numai niște tolerași, pe când Sașii se bucurau de privilegiul pe care azi ne mai avându-le, e natural ca distanța dintre ei și noi să nu mai fie așa mare. *Ne cultivăm nu în dauna lor*, ci adevărul e că Români ardeleni au fost și sunt adepți ai culturii germane.

A doua observație: Ce cred Sașii? O să-l facă pe guvernul maghiar mai puțin agresiv dacă invocă «pericolul valah» și dacă-i pune astfel în vedere slăbirea culturii germane? Dar dacă Sașii își dau seamă de cele ce se petrec, pot vedea că *lupta neamului maghiar este îndreptată îndeosebi împotriva culturii germane*.

Trebuia să întoarcă deci vorba și să zică: Dacă guvernele maghiare vor să ne slăbească pe teren cultural, *o să dăm mâna cu Români* întru apărarea acestei culturi vechi și superioare!

Și cum așa? Face guvernul maghiar o lege cu tendințe de *maghiarizare* și rezultatul o să fie — *romanizarea*?! Dar dacă astfel se slăbește forța de rezistență a Sașilor, se întărește oare a Românilor, și nu se poate întâmpla că în același timp să suferă și unii și alții?

Ori li-e teamă Sașilor de progresul satelor noastre? Dar progresul acesta este atât de firesc și ori vor face cuminiți dela Sibiu politică circumspectă ori nu, legile firei își urmează cursul: Români, popor tiner, sporesc!

Români nu fac însă politică de cucerire, ci duc luptă de apărare, și anume: în contra aceluiași guverne care și pe Sași vor să-i desbrace de naționalitatea lor.

Să nu înțeleagă oare nici acum conducătorii sași dela Sibiu că astfel stând lucrurile, *Români și Sași trebuie să lupte împreună?*

Contra proiectului Berzeviczy.

Contra proiectului de reformă școlară a ministrului Berzeviczy Albert s'au ridicat ca un singur om, ca un singur glas mareț și puternic, de protestare, într'o conglăsurire, toate neamurile nemaghiare din patria noastră.

Fiecare pe căile care îi mai stau deschise în «constituțională» noastră țară și-a ridicat glasul de protestare contra noului act al guvernului; și-a spus durerea, pentru actul de zugrumare îndreptat contra culturii naționalităților, — prin ce se amenință tot-odată stâlpii regimului liberal înlocuit, dar arbitrar condus.

Intr'un mod strălucit a combătut Episcopatul nostru proiectata reformă, arătând neputința, din punct de vedere pedagogic, a punerii în practică a unei atari legi, cum se intenționează a se face din proiectul lui Berzeviczy; arătând știrbirile ce se aduc prin scel proiect legilor în vigoare: arătând silnicia ce se intenționează a se face contra drepturilor și existenței naționalităților din țara noastră.

Dar nu adevărului, nu dreptății se închină cei ajunși să fie la cârma statului, ci unui idol: maghiarizării cu ori-ce preț!

Ori-care ar fi rezultatele silințelor guvernului, un lucru este sigur, că a ne maghiariza pe noi, nu va ajunge nici o lege din lumea aceasta, până când noi vom ști ce și cine suntem, până când vom vedea poporul nostru conștient și la înălțimea chemării sale, manifestându-se cu entuziasm și hotărit, stare dela cele mai mari jertfe, pentru a-și apăra limba și legea.

Înălțătoare dovezi de conștientă națională ni-a dat poporul nostru în zilele din urmă pretutindenii, unde s'a întrunit în adunări de protestare, contra proiectului Berzeviczy.

În ziua de 13 Novembre s'a ținut în Șiria o adunare de protestare, care a decurs cu demnitate și impozant.

Vrednicii șirieni ascultând glasul de alarmă al fruntașilor, s'au întrunit Duminică în sala Casei Naționale.

Președintele adunării, dl Dr. *Iacob Hotăran*, după ce face cunoscut scopul adunării, dă cuvântul administratorului protopopesc *Traian Terebenț*.

Părintele Tr. Terebenț arătând nașterea intențiunii față cu noi Români, ale proiectului de reformă școlară, face adâncă impresie asupra numărului popor.

Luând cuvântul dl avocat *Dr Stefan Pop* din Arad, adresează alegătorilor următoarea avântată vorbire:

Frați Români! După 11 ani de zile grele, căți au trecut decând nu ne-am mai văzut împreună, plângându-ne amarnica soarte, iată-mă întors iar în mijlocu-vă, putând să vă salut din toată inima. Durere, că pe noi în patria-ne iubită, nu ne mai poate întruni nici un prilej senin, ci numai de jelanie și plâns. (Așa-i! Numai năcazurî avem!). Vedeți fraților, ori cât de sărăntoci suntem, nu cu fală, ci cu adevărul istoric ne putem mândri, că nu este popor pe lume,

care să nu fi învățat legile dela strămoșii noștri. Dreptul roman este primit pe întreg rotogolul pământului și acel popor care s'a abătut dela acest drept, a plătit rătăcirea sa cu viața. Ce zice acest drept? Întâi, să trăești cinstit, a doua să nu vatămi nici persoana, nici averea deaproapelui tău, și a treia, dă-i la fiecare dreptul să fie liber.

Fraților! De zece ani ce trebuie să vedem? De zece ani soarta noastră se poate asemăna cu cea a lupului și mielului din poveste. Mielul care e din jos de isvor, acela turbură apa. (Așa-i!) Totdeauna ne-au aflat stăpânitorii noștri pricină, urmarea a fost că ne-au tăiat tot mereu din drepturile noastre. După 1848, când a venit vremea să se uite marea rătăcirea a acelor vremi, s'a pus condițiune pentru a statornici pacea, ca naționalitățile pururea credincioase tronului, să fie mulțumite. Și atunci s'a adus legea despre egala îndreptățire a naționalităților. S'a spus atunci, că în ținuturile românești hispani, vicișpani, și alți diregători, Români să se pună. Unde-i vedeți? S'a spus că, statul e dator să se îngrijască de luminarea poporului, ridicând școli românești pe banii statului. Unde sunt? Dincontră, și în cele susținute pe banii noștri, din a voastră cruntă sudoare, vrea stăpânirea acum să poruncească, mai mult, pe banii voștri, să vă maghiarizeze. (Rușine Nu ne învoim! Numai ca Români vrem să trăim!) S'a spus că până la Academie, școala cea mai înaltă, instrucțiunea să se facă în toate școlile, gimnaziile ș. a. în limba dulce a mamei noastre. Așa se întâmplă? Pe banii noștri proprii nu ne îngăduie să ne ridicăm gimnaziile, iar în cele ce le avem, s'amestecă și ne impune tot mai mult limba maghiară, scoțindu-o pe a noastră. (Rușine! Asta-i dreptate!) Și ce s'a întâmplat? Întâia oară ni s'au ciuntit din aceste drepturi în 1879. Atunci vine guvernul cu legea care introduce limba maghiară în școlile noastre. Legea se primește. În 1883 a venit rândul pe copilași. Dela sânul mamei sale să iee copilașul și să se dea pe mâna ovreiceii, care să-l țuвеțe ungurește. (Rușine!) Azi stăm înaintea altui proiect. Ce vrea acest proiect? Credeți doar' să chibzuiescă cum să vă învețe mai bine copilașii la cetire, scriere, socoteală, istorie, geografie și atâtea alte lucruri de lipsă pentru omul zilei de azi? Nu. Ungurește să învețe. Incolo poate să rămâie el cât de prost. Ba poate chiar prostirea fiilor noștri e scopul. (Rușine! Nemernicie! Nici în Rusia nu se întâmplă asta). Dar nu-i asta oare mai mult decât barbarie? Ce a păcătuit oare micuțul mocan, ca pentru dansul să se închidă lumina, și cunoștințele de lipsă vieții, având în cazul cel mai bun să rămână un prost, care însă știe ungurește. (Aplauze îndelung repetate). Grele zile am ajuns fraților. Poate nici odată u'am fost atât de crud loviți, ca acum. Dar să nu desperăm. Să căutăm în trecutul nostru, isvor nesecat de nădejdi aflând în el, aducându-ne aminte de vremurile de restriște, pe cari le-au rășbit strămoșii noștri. Și ne aducem aminte de înțeleptul Mircea și Baiazid... (Recitează frumoasele strofe din satira a treia alui Eminescu, dialogul dintre Mircea și Baiazid, ce sfârșește că iubirea de neam e un zid...).

Zid trebuie să fiți și voi, care numai rupt, ce dează. (Aplauze îndelungate.) Să ne deșteptăm fraților. Când totul e în pericol, totul trebuie să punem întru apărare. N-avem noi nimic, cu confrății noștri maghiari, cu poporul maghiar, ci cu guvernul căci el vrea să se facă călăul vieții noastre naționale. (Așa-i! Jos cu guvernul.) El vrea să dea lovitură de moarte nu numai școlii, ci și bisericii noastre, călcând autonomia ei. (Protestăm! Protestăm!) N-am venit noi de resfățați aici, ci pentru că vedem că săcurea care tot taie în trupul nostru, ne-a ajuns acum la inimă. (Aplauze îndelung repetate.) Bătă de cerșător vrea

să ne dea în mână guvernul și pe glia noastră strămoșească să se instăpânească kazarul. Să zicem cum au zis strămoșii noștri: *mai bine viața decât limba*. (Aplauze cari țin minute întregi. Toți strâng mâna oratorului).

La cuvântul fruntașul țaran din Șiria, Nicolae Lazarescu, și ține un discurs foarte frumos și inteligent. La sfârșit propune, și președintele punându-o la vot se primește cu mare însuflețire unanim următoarea

Rezoluțiune.

Alegătorii Români ai cercului electoral Șiria, întruniți la Șiria în 31 Octombrie (13 Noembrie) 1904, după ce au luat sub discuțiune proiectul de lege, despre reforma învățământului public din școlile populare;

având în vedere, că dispozițiunile acelu proiect sunt în vădită contrazicere cu legile fundamentale din constituțiunea țării, cari garantează dreptul autonom al confesiunilor de a înființa, a susține și a dispune independent asupra școlilor înființate și susținute de acelea confesiuni;

având în vedere, că prin ținta, ce li-se impune școlilor populare nemaghiare cu referința la studiul limbii ungurești, acestora li-se ia posibilitatea de a fiitorilor cetățeni cunoștințele trebuitoare pentru viață și astfel se primejduiește cultivarea firească pentru majoritatea populațiunii țării;

având în vedere, că proiectul de sub întrebare intenționează favorizarea, sub raportul principiului național, a unei părți dintre cetățenii Statului, nedreptățind astfel majoritatea locuitorilor țării, cari pe temeiul principiilor eterne de libertate și egalitate cu drept cuvânt pretind, ca și în privința națională să se faptuiescă egală îndreptățire a tuturor cetățenilor patriei;

având în vedere, că proiectul pentru reforma învățământului popular încă formează o zală în lanțul acelor alcături legislative cari în chip vădit atentează la temeliile pactului din 1867/8, care a stabilit ca bază pentru viitoarea dezvoltare a Statului nostru egala îndreptățire națională a tuturor cetățenilor țării și în contrarietate cu acest principiu al egalei îndreptățiri naționale tinde a transforma statul poliglot al Ungariei în stat național maghiar ceea-ce presupune nimicirea etnică a popoarelor nemaghiare din patrie;

având în vedere, că prin aceasta se propagă ura de rasă, se periclitează conviețuirea pacnică între diferitele popoare și chipul acesta statul se expune la incalculabile primejdii;

protestează solemn în contra acestui proiect de lege și declară, că în conștiința drepturilor firești nici odată nu vor înceta de a lupta prin mijloace permise de legile țării împotriva tendințelor manifestate în proiectul despre reforma învățământului popular.

După aceasta preotul Alexandru Muntean alui Vasile, mulțumește în calde cuvinte președintelui pentru conducerea cu tact a adunării, oratorilor cari au interpretat atât de frumos sentimentele noastre a tuturor, și celorlalți fruntași cari au venit din depărtare la manifestațiunea de azi, care va rămânea neuitată.

Președintele mulțumește apoi poporului adunat, pentru demnitatea ce a păstrat-o, în cursul discuțiilor și rugându-l a se împărăștia în pace și în liniște, păstrând până în capăt bunul cumpăt, încheie adunarea.

*

Tot Duminecă (13 Nov.) s'a ținut adunare de protestare în frumosul orașel Seliște.

Ca și la Brad, în frunte a fost protopopul Dr. Stroia: »Preoți cu crucea în frunte!«...

După avântatele vorbiri ale d-l Dr. N. Comșa și Dr. I. Beu, adunarea primește cu însuflețire următoarea rezoluțiune:

I.

Adunarea alegătorilor din cercul electoral comitatens „Săliște” și a celor din cercul electo-

ral dietal „Cristian”, ținută în 13 Novembre n. 1904 în Săliște, ascultând atât darea de seamă a delegaților consiliului județean prin graiul d-rului Nicolae Comșa despre activitatea delegaților în special și a clubului comitatens Român în general, — cât și espunerile asupra situației generale politice, ia cu mulțumită la cunoștință darea de seamă și le votează încredere deplină pentru ținuta lor deamă și românească.

II.

Adunarea luând în desbatere proiectul de reformă al legii școlare, prezentat dietei de ministrul de culte,

Având în vedere, că acest proiect nesocotește legi fundamentale din constituția țării, legea despre egala îndreptățire a naționalităților, nișina la revizuirea ei în detrimentul egalei îndreptățiri.

Având în vedere, că el vatămă adânc autonomia garantată prin legi a bisericilor noastre naționale și investite cu dreptul de a înființa și susține școli,

Considerând mai departe, că numitul proiect constituie o violare a dreptului înăscut fiecărui cetățean la limba sa proprie maternă, care singură îi poate garanta dezvoltarea sa normală în cultură,

Considerând că în ultima analiza scopul noului proiect școlar este îndreptat contra însași existența tuturor naționalităților din această țară, tinzând direct la desnaționalizarea lor,

Considerând în fine, că prin astfel de tendențe se propagă ura de rasă și se periclitează conviețuirea pacnică a diferitelor popoare, ce constituiesc acest stat;

Adunarea alegătorilor și a poporului întrunit, protestează solemn contra acestui proiect de lege și declară că ei vor lupta din toate puterile ca să nu devie lege.

III

Adunarea luând act de energică pașă întreprinși de episcopatul român în contra noului proiect de lege școlar, — îi exprimă mulțumirile sale.

*

Cetitorii noștri își aduc aminte că și compatrioții noștri Sași, împreună cu biserica lor evanghelică, s'au declarat contra proiectului de reformă al ministrului de instrucțiune publică. Tot asemenea s'a decarat și episcopatul sârb; ear însuși poporul sârbesc, frate al nostru întru suferințe, s'a manifestat într'un mod impunător, în adunarea de protestare dela Vârșat ținută la 10 Novembre.

Adunarea a deschis-o Dr. Rancin, medic militar trecut în pensiuie, cu rangul de colonel, care propune de președinți pe dñii: Dr. St. Ioanovici, I. Maloșev, și M. Georgevici.

După o scurtă dar însuflețită vorbire, președintele Ioanovici, dă cuvântul Dr-ului Slavco Miletic, fiul marelui naționalist sârb Svetozar Miletic, care la urcare este viu aclamat. Țaranii și cu ei întregul public l'a ascultat cu cea mai mare atențiune. La finea vorbirii, a propus următoarea motiune:

»Având în vedere, că în temeiul textului și spiritului legii electorale unele din popoarele țării nu pot face parte din parlament, care azi nu mai reprezintă adevărata voință a poporului, ele trebuie să se rostescă prin adunări populare precum este și aceea de azi;

Având în vedere, că proiectul lui Berzeviczy, nu isvorește din motive culturale ci curat politice, că pretorii fiind designați de organe ale școlilor, acestea pentru viitor sunt degradate în instituțiuni polițienești;

Având în vedere, că dacă proiectul va deveni lege, vom avea școale în cari învățătorii nu-și vor înțelege discipolii și vice-versa, așa că aceea ce azi numim școală, mâine va trebui să-i zicem casă de nebuni;

Având în vedere, că pruncii noștri sunt expuși a-și pierde simțul național și moral, și fiind lipsiți de cunoștințele elementare. Care se pot câștiga numai în limba maternă, cu timpul vor trebui să se prăpădească și economiceste;

Având în vedere, că limba maternă se poate dezvolta numai în școlile susținute de poporul care

vorbește aceeași limbă, ceea ce se vede și din atitudine guvernului de azi, care pentru câțiva copii ai impiegaților căilor ferate din Croația a deschis și susține cu mari jertfe școlii unghurești;

Având în vedere, că proiectul nu vrea să cultiveze ci să maghiarizeze, și că țintește la o Ungarie unitară cu un singur popor, ceea ce e nefiresc, fiindcă toate naționalitățile împreună formează Ungaria și nu singură rasa maghiară;

Având în vedere, că naționalitățile sunt părți integrante ale omenirii și că o luptă contra lor e luptă contra omenirii;

Având în vedere, că adunarea pătrunsă de ideea că săvârșește o muncă binefăcătoare, e de părerea că apără interesul și însuși statul atunci când se opune proiectului lui Berzeviczy, care fără trebuință provoacă neliniște și luptă între naționalitățile patriei;

Având în vedere că poporul sârbesc e gata în tot momentul a se lupta pentru o independență mai mare a țării și că de judecă pe toți aceia, cari nesocotesc acest fel și în deosebi pe aceia cari impoartă din străini sămânța neliniștirii patriei;

Adunarea Sârbilor din întreaga Ungarie intrună la 10 Noembrie 1904 st. n. în Vârșet, protestează în mod sărbătoresc împotriva proiectului periculos și antipatriotic relativ la școale alcătuit prin ministrul Berzeviczy; cere parlamentului ca să-l ia dela ordinea zilei și să îndrume guvernul să pregătească un nou proiect, țcare să corespundă cerințelor pedagogiei moderne, culturii și drepturilor civililor din țară precum și drepturilor tuturor naționalităților.

După acestea poporul înfierbântat cere cuvântul dlui Tomici, care suind podiul e primit cu aplause frenetice. Tomici a ținut o vorbire plină de adevăr. Vorbirea și-o încheie cam așa: »Nu vă temeți fraților, căci dacă Turcii asuprații n'au fost în stare să ne turcească, Nemții să ne germanizeze, nici Ungurii nu vor putea să ne maghiarizeze.

Așa dorim noi, naționalitățile, reforma lui Berzeviczy. Și noi suntem jumătate de țară — nu la drepturi, ci mai mult de jumătate la îndatoriri.

Și glasul acesta să răsună în pustiu? Cu noi este Dumnezeu!

Contra proiectului de lege școlar.

Prin proiectul legii de reformă școlară al guvernului neamul nostru este amenințat de pericolul de a fi spoliat de posibilitatea unui progres cultural firesc și a unei normale dezvoltări intelectuale — morale.

Cu distrugere este amenințată însăși temeliea cetății până acuma neînfrântă a autonomiei noastre bisericesti și școlare.

În fața acestei situații extrem de grave, ce i-o crează neamului nostru un guvern nesocotit, ni-se impune sfânta datorință, să ne ridicăm glasul în solemnă protestare.

Prelații noștri au protestat deja și vor mai protesta în numele bisericilor și al poporului lor. Datori suntem ca și noi poporul credincios, la rîndul nostru să ne identificăm cu Prea Sfințiiile Lor, capii bisericilor noastre.

Implinim deci o înaltă datorință față de neamul nostru, când venim să convocăm alegătorii, — cât și poporul cu durere și ingrijire față de așezămintele sale culturale greu amenințate, din întreg comitatul nostru la

Intrunirea publică,

ce se va ține Marți în 22 Noembrie st. n. a. c. în Dej în sala cea mare a otelului »La Englezul« la orele 10 a. m. pe lângă următoarea

Ordine de zi:

1. Discutarea situației politice actuale și luarea rezoluții în contra proiectului școlar al guvernului.

2. Alegerea ailor 2 delegați din fiecare cerc electoral pentru o eventuală conferință generală.

Dej, 15 Noembrie 1904 st. n.

Dr. Teodor Mihali, Ioan Velle, George Grădoviciu, Dr. Ioan Cherecheș, Dr. Libiu Mișca, Alexandru Avram, Augustin Pinteș, Alexandru Leményi, Ioan Georgiu, Dr. Victor Colceriu, Vasiliu Mustea, Aurel Biliu, Pachomiu Pop, Sabin Coroian, Iosif Oneiu, Victor Cupșa, Ioan Sonea, Gregoriu Pușcariu, Ioan Mureșan, Iovian Andreiu, Alexandru Avram, Nicolae Petrovan, Alexa Buculeiu Pavel Salvan, Ioan Gorou, Teodor Cotuțiu, George Manu, Athanasiu Pascu, Gregoriu Iuga, Aurel Bungardean, Stefan Bușița, Dr. Alexandru Vajda-Voevod, Teodor Hermann, Dr. Alexandru Chereștes, Dr. Clemente Barbul, Mateiu Pop, Demetriu Baicav, Dr. Vasile Pop, Dr. Vasile Ramonczai, Augustin Pop, Dr. Gavril Buzura, Nic. Cosma, Simion Petricei, Ioan Pocol, Victor Illés, Teofil Moldovan, Constantin Iuga, Ioan Pop Reteganul, Elia Centea, Ioan Marțian, Alexandru Pop, Dr. Ioan Sliam, Ioan Oltean, Ioan Rednic, Ioan Buculeiu, Simion Popan, Alexandru Sighiarteu, Vasile Neamțiu, Ioan Costin, Ștefan Mureșan, Paul Boea, Augustin Bodea, Procopiu Matentan, Ștefan Rebreaan, Samson Oprea, Valentin Câmpian, Ioan Török, Mihail Cherebețiu, Alexandru Ungur, Valeriu Filipan, Teodor Purdean, Constantin Bodea, Iuliu Bugnariu, Ioan Batinas, Valeriu Deac, Ioan Pop, Vasile Pop, Vasile Haragoș, Danila Alnaș, George Baciu, Vasiliu Pataki, Ioan Meian, Vasiliu Leményi, Ioan Tatar, Aurel Papiu, Vasiliu Tamaș, Iuliu Pop, Ioan Chintoan, Vasiliu Nagy, Ioan Rebreaan, Teodor Mureșan, Marc Stir, Ioan Tarța I. Gavriș, Gavril Hossu, Ioan Buda. etc.

Alegerile congregaționale din comitatul Aradului.

Erî în 17 Noembrie n. s'a efectuat alegerea alor 150 membrii congregaționali ai comitatului nostru.

În fața candidaților »oficioși«, precum și ziarele maghiare din loc îi numesc pe pușorii fișpanului Urbán, — Români au pus în tot cercul românesc candidați naționali.

Nu ne-a succes a izbuti pretutindenea, dar chiar și contrarii o recunosc, că de fel nu li-a succes a ne înfrânge, măcar că de luni de zile lucrau toți slujbașii cu încordare febrilă întru acest scop.

Ba putem zice, că, onoare unor fruntași români mai agili, avem să raportăm victorii foarte strălucite.

De tot, numărul membrilor români și în special al celor naționaliști din casa comitatului nu numai că n'a scăzut prin aceste alegeri, ci din contră a crescut și pedesupra s'au ales o seamă de puteri valoroase, când e vorba de luptă.

Pân'acum n'avem încă raport despre rezultatul din toate cercurile. Dăm rezultatele cunoscute:

Pecica: a învins lista naționalistă. Aleși: Vasile Goldiș, Dr. Aurel Novac, Teodor Orga, Trăilă Teretean și Vasiliu Ciorgar.

Curtici: Dintre 4 membrii, câți erau să se aleagă, a izbutit a eși un român naționalist: dl Cornel Mladin, negustor, cel mai agil fruntaș român din Curtici.

Otlaca: Am învins. Aleși: Dr. Ioan Trailescu, protopop; Simion Codrean, Ioan Franco și Brad Todor.

Agriș: Invingerea Românilor. Sau ales: Traian Terebenț, Petru Vancu, George Popp și Romul Motorca.

Fazecaș-Vârșand: A învins lista naționalistă românească. Aleși: Petru Bătrân și Teodor Bozgan. Laudă conducătorilor locali.

Giula-Vârșand: Dintre 2 membrii aleși, unul e harnicul nostru naționalist: George Ciobriș.

Semlac: Dintre 4 membrii, fiind și altcum comuna cu populațiune mixtă, s'au ales 2 Români naționaliști: Teodor și Titus Guleș.

Totvărădia: A învins lista românească. Aleși: Petru Muntean, proprietar și George Moldovan, negustor, fostul administrator al foii noastre.

Soborșin: Dintre 2 aleși, unul e Român. Vrednicul Protasie Givulescu.

Pâncota: Lista românească învingătoare cu majoritate de 100 voturi peste cea »oficioasă fișpănească« Aleși: Simion Buda, Teodor Dan, Filip Leuca și Ioan Serendan. Laudă și mulțumită votăm fruntașilor conducători din acest cerc.

Cermeiu: Invingere strălucită a Românilor. Meritul e în prima linie a harnicului preot din Cermeiu, a părintelui Popoviciu. Trăiască! S'au ales 6 membri, toți Români naționaliști: Dimitrie Popoviciu, Cornel Ursuș, Sas Petru, Ambrosie Leucuța, George Vidican și Nic. Leu.

Comlăuș: Români învingători. Aleși: Augustin Boțoc, Virgil Mihulin.

Buteni: Dintre Români naționaliști a izbutit numai părintele Iuliu Bodea.

Chișineu: Dintre 4 membrii, fiind cercul mixt, au învins 2 Români naționaliști și 2 maghiari opoziționali, adică lista fișpanului a căzut. S'au ales: Ioan Ardelean și Ioan Teran.

Șiria: Aici nici că poate străbate alt candidat, decât românesc. Bravi Șirieni, laudă Voauă! Aleși: Romul Ciorgariu, Dr. Ioan Raț, Ioan Russu Șirianul.

Hălmagiu-Ciuci: A reușit numai un Român, dl Petru Truța.

Petriș: Dintre 2 membrii, aleși unul e român naționalist: preotul Petru Vesa din Roșia.

Din celelalte cercuri românești ne lipsesc rapoarte. Am prins vești, că în unele locuri n'a reușit lista românească, dar nu ne pronunțăm, până nu știricim și cauzele. Pentru că e timpul că să ne cunoaștem și pe cei cu 2 bani în 3 pungă și să-i înlăturăm din cale.

Peste tot putem zice că: **am învins.**

Am învins, pentru că a crescut numărul membrilor naționaliști români față de numărul acelora, a căror mandat de 6 ani, expirase. Am învins, pentru că am câștigat forțe noi, bărbați integri și neșovăitori în șirul luptătorilor de pân'acuma.

Dar n'am învins precum trebuia să învingem împotriva tuturor sbaterilor și abuzurilor comise din parte »oficioasă« — dacă tot Românul era la locul său și nu se dădea nimeni de coadă la toporiștea, cu care se dă, se lovește în neamul său!

Am învins — dar am și esperiat multe, pe cari le vom întrebuința pe viitor, spre a nu ne mai lăsa duși pe sfoară de nimeni dintre frați, cari promit, se laudă și se fălesc, că apoi, când se pretind fapte, să se facă — camfor.

O să mai revenim.

Războiul ruso-japonez.

Vestea cea mai importantă de pe câmpul de război este, că contra-torpilelor ruse *Razotropni* a reușit să scape din portul Port-Arthurului la Tși-fu. Vaporul a putut fugi neobservat de vasele paznice ale Japonezilor, în urma unui vifor cu zăpadă. La Tși-fu apariția acestui vas rusec a pricinuit mare surprindere, căci se presupunea, că flota rusească a făcut o nouă încercare să scape de blocada escadrei japoneze. Sosit vasul în port, autoritățile chineze numai de cât au luat măsuri pentru demonstrarea (desarmarea) lui. Intreg echipamentul (personalul de pe vapor) a părăsit vaporul, afară de un marinar care a rămas singur, și a aruncat în aer vaporul desarmat.

Se zice că Rușii de aceea au nimicit înșile vaporul, căci se temeau că și acesta va ajunge soarta lui Retșitelni, pe care, precum, este cunoscut, Japonezii l-au tîrît cu sîla tot din portul dela Tși-fu. Hotărîrea aceasta a Rușilor a fost accelerată și prin faptul, că vasul abia a sosit în port, când două bastimente japoneze deja apărură în fața portului. *Razotropni* afirmative ar fi adus dela Stoessel vești de o importanță extraordinară, și anume generalul comandant de fort s'ar adresa adică țarului cu întrebarea, să capituleze, ori să reziste și pe mai departe.

Dăm aci următoarele telegrame mai importante:

Londra 16 Nov. Torpilelor distrugător rus *Razotropni* a sosit azi prin teribilă furtună de zăpadă la Tși-fu. Se așteaptă informații, dacă acest vas singur a scăpat ori că întreaga flota rusească s'a folosit de furibundagiul mării încercând să izbucească din fort.

Tși-fu 16 Noembrie. Este probabil, că torpilelor distrugător, sosit la Tși-fu, numai în cazul acela va desarma, dacă cale deschisă pentru scăpare nu va avea. Rușii speră sub vîlul întunerecului de noapte să poată scăpa vaporul din naintea persecutorilor lor. Vasul de război rusec a adus cu sine și un număr din ziarul *Novi Krai*, ce apărea în tot timpul asedierii orașului.

Kiriac și unchiu Costică.

— Impresii dela un concert din București. —

București, 1/14 Noembrie 1904.

Una dintre minunile Bucureștilor este palatul Ateneului. Nu e adică numai splendid, ci-l ridicat din inițiativa privată. Ban cu ban s'a adunat, până s'a ajuns la sute de mii... Se aflase adică un bărbat (regretatul C. Esacru) care întreaga sa putere de muncă și-a închinat-o acestei idei: un palat pentru Ateneu! Ajunsese ca lumea să-l considere aproape un maniac când stăruia să adune și făcea apeluri: „Dați un leu pentru ateneu“!... (Cam așa s'a înciripat și Fondul pentru teatru românesc).

În minunea asta de Ateneu se întâmplă, de patru ani încoace, de mai multe ori minuni: să auzi concerte minunate date nu știe D-zeu de ce artiști vestiți de prin Paris și alte capitale occidentale, nici de coruri compuse din coriști și coriste cu plată, conduse de „maiestri“ bine retribuiți, ci concertele acestea le dau coruri cum în București s'a văzut întâia oară la 1895, când a fost p'aici corul din Sibiu, condus de apreciatul maestru Dima...

Soarta ei a adus la un loc și înrudirea sufletească i-a făcut prieten pe Kiriac, tînar profesor la conservatorul din București și pe unchiu Costică.

Despre Kiriac spusei ce este. Lefteria lui e musica.

Minunea cea mai mare este însă unchiu Costică. Arădanii și toată valea Crișului l'au cunoscut, înainte cu vre-un sfert de veac, sub

în acesta se afirmă, că vasul de război rusec *Retvizan* a capturat și scufundat un torpilelor așezător de mine japonez.

Tși-fu, 16 Nov. Căpitanul de vapor rus al torpilelor *Razotropni* a înștiințat pe prințul Tșing, că va demonta vasul, prin urmare nu va părăsi portul.

Tși-fu, 16 Nov. Torpilelor distrugător *Razotropni* azi a fost aruncat în aer de către Ruși.

Situația în Port-Arthur.

Londra, 16 Nov. Agenției Reuter îi se telegrafează prin Fuzan din cartierul general al Japonezilor cu datul de 15 c. următoarele: S'a răspândit faima, că generalul Stoessel a fost rănit și că astfel este silit să între în spital. Generalul însă nu voește să părăsească postul declarând, că mai bine moare, decât să se sustrăgă dela împlinirea datorinței. De asemenea este colportată vestea, că soldații ruși din fort în urma lipsei de hrană și a muncii supraomenești, au slăbit colosal. O mare parte din ei ar fi învoită să capituleze, însă oficerii îi încurajază și îi nutresc mereu cu speranța izbăvindel. Japonezii cred, că garnizoana se află deja la marginea suferințelor, și că mai mult nu poate suporta situația actuală.

Londra, 16 Nov. Statul maior japonez declară de neadevărată vestea despre moartea lui Kuroki.

Din Mandeluria.

Londra, 16 Nov. Agenția Reuter vestește din Mucden cu datul de 14 c. următoarele: Ziarul rus ce apare pe câmpul de război laudă purtarea Japonezilor față de soldații ruși căzuți. Drept aceea generalul Kuropatkin a somat pe comandantul ruși, ca și dinșii să tracteze tot așa de uman cu morții și răniții japonezi.

Flota Balticeii.

Bakar, 16 Nov. (seara) Flota rusă probabil mâne pleacă de aici, ear la Damar ori Diego Suarez va lua cărbuni. Oficerul de vapor *Nelidov*, a cărui moarte a fost vestită ieri, a murit probabil de insolatie.

numele de *Tini*... Ce mai făcău fercheș era atunci fiul notarului din Zimbru. Așa „strajamester“ rar s'a văzut în cetatea Aradului.

Norocul l'a adus în România și cu toate că n'a călcat în viața lui pe la conservator, are o fire fericită de boem, în cât chiar acum, când e „bunic“, Tălășescu al nostru e plin de entuziasm și de inițiativă.

Din entuziasmul lui și al profesorului Kiriac s'a născut societatea corală română „Carmen“, care aseară a dat întâiul concert din anul deja al 4-lea... Scriu „deja“, pentru-că așa ceva nu s'a mai pomenit în România: o societate, unde nu e vorba de împărțit dividende, să ajungă la al patrulea an de existență... Asta e o minune! Și mai presus de toate o încurajare pentru toți câți au idei frumoase și teama de indiferența publică i-ar face șovăitori... Eată, societatea „Carmen“, întemeiată „pentru cultivarea și răspândirea muzicii în popor“, e dovedă că se poate ajunge și printre Români la minunile pe care le admirăm, de pildă, la Germanii.

Nu mai conducătorii să aibă stăruință și dragoste pentru cauză. Unchiu Costică — așa-i zic toți care îl cunosc — e numai devotament, ear Kiriac e întâiul profesor de musică vocală care a instruit și fără plată.

Sunt însă resplătiți cu îmbelșugare — moralicește.

Am văzut două concerte de ale corului „Carmen“.

La amândouă marea sală a Ateneului gemea de lume. Auditorii de toate categoriile: dela cei mai culți până la cei care întâia oră

NOUȚĂȚI.

ARAD, 18 Novembre 1904.

— Inaugurarea monumentului poetului Șerbănescu. Luni, la orele 11 s'a inaugurat monumentul poetului Șerbănescu, ridicat la București în grădina Ateneului și lucrat de sculptorul Filip Martin. Au asistat la această solemnitate dl Porumbaru, ministrul lucrărilor publice; dl Giani ministru de juristic; dl Aurelian, președintele Senatului și al Ateneului Român; dl C. F. Robescu, primarul Bucureștilor etc.

Serviciul divin a fost oficiat de părintele Floru dela biserica Crețulescu și părintele Gheorghe, parohul dela biserica Aibă.

D-na Șerbănescu, soția repozatului poet, a fost de față și a plâns tot timpul cât a durat serviciul divin și solemnitatea inaugurării.

Dl Trandafir Djuvara, președintele comitetului de inițiativă pentru ridicarea acestui monument, vorbi cel dintâi după terminarea serviciului divin.

D-sa își termină cuvântarea în care face apologia regretatului poet, prin următoarele cuvinte adresate d-lui primar al Capitalei:

Exprimându-vă vii mulțumiri că ați binevoit a asista la această ceremonie, fac apel la d-voastră ca să primiți monumentul de față cu dragostea cu care el a fost alcătuit și în numele amicilor și admiratorilor poetului Șerbănescu, vă rog să l recomandați îngrijirii și ocrotirii administrației comunale.

La pronunțarea acestor cuvinte, monumentul fu desvilit și se văzu bustul poetului Șerbănescu. Lângă soclu e o femeie, care reprezintă muza poetului în mână cu o ramură de laur, ear în aicalaltă mână ține o liră.

Dl C. F. Robescu, primarul Capitalei, mulțumi d-lui Trandafir Djuvara pentru inițiativa ce a luat de a se ridica un monument luptătorului dela Plevna, poetului Șerbănescu.

D-sa primi monumentul făgăduind a-l recomanda îngrijirii comune și mulțumi încă odată în numele orașului.

Dl Stăncescu vorbește apoi ca delegat din partea d-lui președinte al societății Ateneului Român.

Dl Gr. Olănescu, vorbește în numele colegilor și contemporanilor poetului, arătându-i marile calități.

Dl general Leon, face în urmă biografia dulcelui poet și dl Dr. Hepites mulțumește cel din urmă inițiatorilor în numele familiei.

Valorosul artist C. Notara recită la sfîrșit o frumoasă poezie făcută de dl Haralamb Lecca și intitulată „Pentru Șerbănescu“.

acum asistă la concert. Și aseară academicianii Maiorescu și Bianu, literații Delavrancea și Vlahuță, maestrul distins D. Popovici aplandau cu entuziasmul mulțimei compuse din „ilustri necunoscuți“ cum se zice.

Nu-mi propun să mă ocup de felul cum au fost executate deosebitele puncte din programul bogat. E destul să spun că atenția și entuziasmul publicului nu s'a întrerupt un singur moment. Țin să scriu însă asupra altel chestii: educația națională ce se face, unitatea culturală ce se propagă prin activitatea acestei societăți.

Ce se știa în România și despre deprinderile noastre artistice nainte de venirea la București a corului sibian? Nimic Tot atâta se știa și despre compozițiile musicale ale unui Dima ori Vidu... Acum, eată: nu se mai dă la Ateneu concert, fără a se cânta chiar mai multe compoziții de ale lui Dima și Vidu, care în chip atât de fericit au știut să armonizeze cântecile noastre populare, toată jalea și bucuria Românului... Și aseară s'a aplaudat îndeosebi și s'a cerut stăruitor bisarea îndeosebi a cântărilor „Bobocel și inele“ și „Răsunetul Ardealului“ de Vidu... Azi se mai știe că aceste cântări sunt aduse de „dincolo“... Peste o generație se vor cânta în preajma Ceahlăului ori pe țărmul mării negre, și toți vor crede că nici n'a fost deosebirii, în ce privește cântarea, între Românii de prin diferitele state.

Ear când se va scrie istoria actualei stări de tranziție, numelui Kiriac și Costică Tălășescu i-se va consacra o pagină frumoasă. *Leandru*.

— **Alegerea Rectorului universității din București.** Luni s'a făcut alegerea rectorului universității din București pe un nou period de trei ani.

Au intrunit: dl C. Dimitrescu-Iași 36 voturi, dl Pangrati 31 voturi și d-nii Gr. Ștefănescu, General Theodori câte 17 voturi.

Dl C. Dimitrescu-Iași a fost deci reales rector.

— **Dela Academia Română.** Biblioteca Academiei Române. Mișcarea în luna Octombrie 1904. I. Consultarea. A. Cărți tipărite. 1. Cerute cu buletine. Cetitori 610. Volume 2070. 2. Imprumutate acasă. Cetitori 12. Volume 38. Total Cetitori 622. Volume 2108. Aflătoare în sala de lucru: Cărți. Volume 1729. Aflătoare în sala de lucru: Reviste române. Volume 25. Aflătoare în sala de lucru: Reviste străine. Volume 123. B. Manuscripte și documente. Manuscripte. Cetitori 54. Volume 198. Documente. Cetitori 13. Volume 310. Cărți vechi românești (1508—1830). Cetitori 3 Volume 67. II. Sporirea. Primitive. 1. Conform legii dela 1 Aprilie 1885. Volume și broșuri 234. Numere de Reviste române 124. 2. In dar sau în schimb. Volume și broșuri 108. Numere de Reviste străine 25. Volume mscr. 4. Fotografii 46. 3. Cumpărate. Volume și broșuri 11. Numere de Reviste române 1. Numere de Reviste străine 80. Atlase și cărți 1. Volume mscr. Total. Volume și broșuri 353. Numere de Reviste române 150. Numere de Reviste străine 131. Atlase și cărți 1. Volume mscr. 5. Fotografii 46.

— **Curs de muzică pentru dirigenți de coruri.** Dl I. Vidu din Lugoj cu începere din prima Decembrie a. c. st. v. deschide un curs de șase săptămâni (până la 15 Ian. 1905 st. v.) pentru dirigenți de coruri vocale. Acel care voiesc să ia parte la acest curs au să se însinue la dl Vidu în Lugoj, cel mult până în 28 Noembrie a. c. st. v. 1). Taxa de înscriere (care are a se solvi la începutul cursului) pe întreg cursul e 30 coroane. 2) Cost, quartir și toată întreținerea, lunar 40 coroane. 3) Aceia, cari voiesc să se provadă de acasă cu de ale mâncării și reflectează numai la quartir, la fert și serviciu, solvesc numai 20 coroane lunar gazdei respective. 4) Pe lângă teorie se predă și studiu în violină, flaut și harmoniu. 5) Afară de orele din teorie și instrumente, frecuantanții sunt deobligați a azista în toată seara la orele de repetiție ale „Reuniunii române de muzică din Lugoj“, precum și Dumineca la serviciul liturgic, când cântă corul mic; ear în sârbătorile Crăciunului, Botezului și Anului nou au să aziste în biserică la conducerea corului mare al Reuniunii. Atragem atenția comitetelor parohiale asupra acestui curs și le invităm să se folosească de ocazie, trimițând chiar pe spesele co-

munei bisericești tineri meniți a deveni dirigenți de coruri.

— **Asasinarea unui episcop armean și a secretarului său.** Din Constantinopol vine știrea că afară de reprezentantul Catolicosului (capul bisericii armenegregoriane) dela Aghthamer, Mgr. Markarian Arsen, a mai fost asasinat și secretarul său.

Cercul armenegregorian cred că asasinatul a fost comis de căpitanul de jandarmerie Halil effendi, de origină Curd căci el exprimase astfel de amenințări.

— **Moartea unui imortal francez.** Din Paris se telegrafează că senatorul Wallon, membru al Institutului Francei a încetat din viață în vîrstă de 92 ani.

Decedatul era senator inamovibil, ales la 18 Decembrie 1875. Lui i-se datorește în cea mai mare parte adoptarea constituțiunei republicane din Franca. Din această cauză era numit „părintele constituțiunei“.

— **Mare foc în Lipova.** Marți noaptea s'a aprins magazinul de lemne al lui Ehrenwald Vilmos negustor de lemne din Lipova arzând până la pământ. Vântul ce sufla cu vehemență arunca departe schinte, așa că locuitorii erau cu ochii în patru, să nu se răspândească cumva focul și să mistue întreg orașul. Dauna ce îndură Ehrenwald în urma acestui incendiu este evaluată la 80.000 cor. care aproape întreagă se acopere cu suma pentru care a fost magazinul asigurat.

— **O aniversare.** Partidul kossuthist și toate fracțiunile lui au dat un mare banchet în onoare lui Kossuth Ferencz din incidentul împlinirei alor 10 ani dela prima sa venire în Ungaria, unde s'a stabilit devenind cetățean maghiar, ba chiar și deputat ca să facă multă gălceavă și bucluc prin calea oamenilor de bine.

— **Petrecere.** Reuniunea Română de cântări din Săliște invită la Concertul celva arangia Luni, în 8]21 Novembre 1904, în sala cea mare a școlii din loc. Inceputul la 7¹/₂ ore seara, Săliște, la 2]15 Novembre 1904 Memarii Reuniunii autntare gratuită. Pentru nemembri Prețurile vor fi: Loge (1 scaun) 2 cor. Loc I 20 cor. Loc II 1 cor. Loc III (de stat) 60 fil. Programul. I. I. Vidu: „Răsunet dela Crișana“, pentru cor mixt cu solo de basiton. II. G. Dima: „Copilă tinerică“, cor mixt. III. a) Fr. Schubert: „Noaptea“, cor mixt. b) Mendelssohn: „Despărțirea vânătorilor“. IV. Hauptmann: „Bradul“. V. G. Dima: a) „Ce faci Ioeno?“, b) „Scumpă dragă copilă“. VI. a) Bena: „Serenadă“. b) * * * „Și o să mor“. VII. Musicescu: „Marș“. Joc.

— **Foia „Poporul“ și proiectul Berzeviczy.** Apare în Budapesta o foaie economică „Poporul“ pe spesele guvernului unguresc. Redactorul ei este dl Dr. George Alexici, profesor la academia orientală. In numărul ei ultim ocupându-se de noul proiect de lege despre reforma învățământului, iată ideile pentru cari dl Alexici primește răspundere morală înaintea publicului românec:

„Țara întreagă cu însuflețire a primit acest proiect, care deschide căi încă neumblate, ca lumina cunoștinței să străbată și în păturile cele mai de jos ale poporului. Mai cu seamă noi, Români, trebuie să îmbrățișem cu bucurie acest proiect de lege, care e o adevărată binecuvântare pentru sârmanul nostru popor. *Să nu credeți celor ce seamănă zăzanie și neghina urei între frați*; (Între aceștia e și episcopatul român? *Not. Red.*) să nu urmați sfaturile și bârfelile ademenitoare, cari zic că prin legea nouă poporul nostru va fi asuprit și silit să-și uite limba și obiceiurile strămoșești. Minciuni sfruntate! In țara aceasta pururea libertate are să fie și în viitor, căci patria noastră e stat constituțional, care s'a întemeiat pe dragoste și alipire frățească“.

Foarte frumos!

— **Teatru sub cerul liber.** E vorba că la Paris să se organizeze o serie de reprezentațiuni populare sub cerul liber, pe scena teatrului dela Pré-Catalan.

Propunătorul este Corneille, care arată cum în acest mod se vor putea atrage masele populare la teatru, efectul moralizator și instructor fiind din cele mai mulțumitoare.

Teatrele sub cerul liber sunt mai puțin costisitoare, ele nu sunt restrânse ca localurile de spectacol închise și prin urmare prețul locului poate fi mai estin.

Așa ele au avantajul de a se putea organiza ori și unde.

Din cauza depărtării teatrului și a scumpetei intrării, lucrătorii și în genere clasele sărace preferă spectacolele de bălcu de pe la marginele orașelor. Pentru a opri curentul acesta să ne întoarcem la concepțiunea Grecilor și a strămoșilor nostri din veacul de mijloc. Să jucăm sub cerul liber, într'un spațiu vast unde miile de persoane vor putea asista la spectacole.

— **Difteria în Arad.** Infricoșata boala a copiilor: difteria, ce grasa de săptămâni de zile în Arad, este deja pe sfârșite în urma măsurilor severe din partea autorităților. Eri și alaltăieri au fost insinuate la fizicul orașului numai două cazuri de difterie. Școlarele elementare închise din cauza acestei epidemii în curând se vor deschide.

— **Omorîți de trenul accelerat.** Din Deva ni-se comunică următoarea nenorocire: Un econom din comuna Lenț (com. Hunedoarei) cu numele Miron Lencean s'a fost logmit cu un chiriș din Baldovin să-i ducă roate de car și trăsura la tirg la Hunedoara. Intorcându-se Constantin Faur dela tirg, era deja seară d'a binele; pe drum a mai luat în trăsura pe doi oameni; cu care vorbind, alunga plictiseala. Astfel ciuimind despre unele altele nu observă că se află în apropierea rampei căii ferate dintre Deva și Șoimuș. Chiar în momentul când voia să treacă calea ferată, apără cu iușeala fulgerului trenul accelerat de 10 ore, făcând praf carul, și retăzând capul lui Faur, ear unuia dintre cei luați în car picioarele.

— **Un om bestial.** Femeea Catinca Gh Dincă, din comuna Orbeni, jud. Putna (România), trăia în concubinaj, de vre-o nouă luni, cu locuitorul Vasile Arvinte Drăgoi.

Catinca avea o fetiță de un an și jumătate, anume Anica. In ziua de 22 Octombrie, femeia ducându-se la muncă, concubinul ei, pretextând morb, a rămas acasă. Când Catinca s'a reîntors acasă, a găsit pe mizerabilul ei concubin cu corpul peste mica fetiță care nu mai respira.

Trăgându-l de mâni, femeia observă cu spaimă că fetița era moartă.

Înștiințându-se autoritățile, acestea au constatat că copila avea mai multe echimose, mușcături de dinți pe obraz, lovituri la cap și abdomen, ear medicul plășei a constatat că victima e și deflorată.

Criminalul a fost arestat și înaintat parchetului de Putna.

— **Demisiunea ministrului francez de război.** Din Paris se telegrafează, că ministrul pre-

Poesii populare.

de: Sava Ș. Demian.

Frunză verde lemn de brad,
Eu te am mândră cu drag,
Și când treci pe lângă mine
Inima-mi începe-a plânge.

Fetițo, fată bărnace,
Fața ta mie îmi place,
Dar să-mi dai și-o sărutare
Ca să-mi placă și mai tare.

Haid bădiță, ca să-ți dau
Gura până când o am,
Că dacă m'oi mărita
Parte de ia nu-i avea.

Foaie verde foaie lată,
Mândruța mea cea lăsată,
Haide să ne cununăm,
De dușmani ca să scăpăm.

Să nu mă blasteme nime,
Că nu m'am ținut de tine.
Zică lumea ce o vrea,
Numa tu să fi a mea.

Bade dragă, așa-i și bine,
Să nu te lași tu de mine,
Nici odată, nici când,
Până-om trăi pe pământ.

De-i muri naintea mea,
Haină neagră oi îmbrăca.

Te-oi jeli întotdeauna
Până și-oi ajunge urma.

Copilă ochi ca mura,
Vai, ce dulce-ți este gura,
Căci de când te-am sărutat
Tot legat umblu la cap,
Nu cu cărpa ci cu gândul:
Cum să-ți pot săruta sânul.

Mândră fată bărnăcuță,
Cât timp mi-ai fost tu drăguță,
N'o fost zi în săptămână
Să nu vin cu tin de mână,
Dar de când ne-am despărțit
Multe rele am pățit,
Câte eu, atâtea tu,
De nu ne mai cântă cucu;
Până de cu primăvară
Că p'atunci ne-om iubi iară.

Fata care nu iubește,
Puține zile trăiește,
Că nu ști ce-i dragostea
Rupe-i-s'ar inima.

Căpitane, om viteaz,
Dă comandă la soldați,
Și le strigă un „repauș“,
Să pauzeze până-atunci,
Până-ți dau buzuțe dulci.

sident Combes a somat pe ministrul de război francez André care mai zilele trecute a fost pământ de cără deputatul Syveton în plin parlament, să dimisioneze. André s'a ferit până acum ca de foc să termine afacerea sa în chipul acesta rușinos, dar în fine a fost silit. Oficialul francez în curînd va publica dimisia lui André și numirea urmașului său.

— **Dare de seamă.** Se vede, că marele public românesc n'a rămas indiferent la strigătul de durere al celor 270 suflete rămase pe strade din comuna Gârboveț, în urma cunoscutului foc înflorător.

Avem firma convingere, că aceste ajutoare nu vor înceta, ci și pe viitor vor incurge, mai ales în considerarea miseriei celei mari, la cari au ajuns acești nenorociți.

Drept aceea renoim apelul, rugând, că cei cari n'au contribuit încă, să grăbească cu obolul lor.

În numărul „Tribunei“ din 15 August și 11 Septembrie am publicat o parte din numele celor marimoiși, și s'a constatat atunci suma de cor. 667. 38 bani. De atunci încoace au contribuit următorii: Dionisie Suta, faur în Rudaria 20 fil.; „Aurora“ Institut de credit Abrud-bánya 40 cor.; „Bistrițiana“, Institut de cred. și econ. Bistrița 40 cor.; Dumitru Pirtia, econom în Bania 12 cor.; Danila Ciortus Nr. 186 econ. în Gârboveți 8 cor.; „Hațegana“ Institut de cred. Hațeg 25 cor.; „Aurora“, inst. de cred. Năsăud 30 cor.; Teodor Rotariu, forestier în Ohaba-sârbi. 5 cor.; „Ardeleana“ inst. de cred. Orăștie 50 cor.; „Nera“, inst. de cred. Bozovici 100 cor.; Ioan Ienchi, comer. în Gârboveț 2 cor.; Iulia Galcanovici, Gârboveț 1 cor.; Ioan George Nr. 130 ec. în Gârboveț 2 cor. Anton Surulescu, econ. în Gîrb. 1 cor.; „Huned.“, inst. de cred. în Deva 25 cor.; Dr. Mirco Galcanovici, Caransebeș 10 cor.; adevă suma cor. 351 20 fil., care cu multămită se evitează. Total până acum cor. 1018.58 fil. *Gârboveț*, la 12 Noembrie 1904. *Nicolae Novacovici* preot, *Ioan Ienchi* comer., *Nicolae Bololoiu*, învățător, *Ioan Georga*, *Nicolau Bololoi*, primar.

— **Beat a căzut în fântână.** În Talpoș economul Alexa *Vigican* mergea dela birt cu capul plin spre casă în timp de noapte. Sosit în curte, parte din cauza întunecului, parte din cauza stărei sale inconștiente învîrtindu-se pe lângă fântâna, deodată și-a dat în ea cu capul în jos. La strigătele sale de ajutor se treziră ai săi, cari iute îl scoaseră dela moarte. Dar înzadar, căci a patra zi a murit, în urma contuziunilor suferite. Eată ce face beția.

— **Șeșe luni închisoare pentru o bute de rachiu.** Tribunalul din Arad a condamnat pe un locuitor din Șimand cu numele Ioan Nișcă, la 6 luni temniță pentru că a furat din curtea vecinului său Vasile Angel o bute de rachiu. Judecătoria a luat ca motiv agravant împrejurarea, că în curtea lui Angel izbucnise un foc, ear I. Nișcă în loc să ajute la stângerea focului, s'a folosit de marea învălmășală și nefericirea omului furîndu-i rachiu. Credem că pedeapsa a fost meritată.

— **Sfîrșitul tragic al unei familii.** Un polițist în retragere cu numele *Káptalan Nagy József* din Turda și-a împușcat pe cei trei copii, trăgându-și la urmă și sie-și un gloante în cap. Asupra acestei întâmplări de un tragic zguduitor se comunică următoarele amănunte: Polițistul era deja de mult timp melancolic, de când îi murise soția, care de asemenea s'a fost sinucis. Iubitul ei soț i-a ridicat la cap o cruce de marmoră cu inscripția: „Aici își așteaptă pe fidelul ei soț.“

Zilele trecute cumpăraseră nefericitul om o mulțime de flori, punând fata să împletească patru cununi.

— Pentru ce este nevoie de asta? întreba fata, — căci doar a trecut ziua morților.

— Da este nevoie de ele — a răspuns părintele ei cu tristețea înduioșătoare.

Fata fără să-i treacă prin gând, că cununa ce împletește este destinată pe sicriul ei, s'a pus pe lucru. În seara aceea familia cinase bine, beuseră chiar și mai multe sticle de vin, până ce copiii se cam ebefeliră. Atunci s'au dus toți să se culce. Pela miezul nopții când copiii dormiau adânc, tatăl lor s'a sculat, a scris câteva epistole de adio, apoi a luat revolverul, împușcându-și copiii rînd pe rînd și la urmă descărcând și asupra sa un foc, care a fost bine îndreptat. Întreaga familie a fost înmormântată la un loc pe-

trecută fiind până la locul de repaos de o mulțime enormă, aproape 5000 de asistenți.

Necrolog. Ni-se anunță încetarea din viață a unui tânăr plin de speranță, *Aurel Capușan* candidat de avocat, care după un morb scurt și greu, la 15/2 Noembrie la orele 8 a. m., în anul al 28-lea al etății și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului.

Remășițele pământești ale reposatului se vor așeza spre vecinica odihnă, Joui în 17/4 Noembrie la 2 ore d. a. în cimiterul gr.-cat. din loc.

Fiei țărina ușoară și memoria binecuvîntată!

— **Explozie la monumentul lui Pușkin.** La Carkow, Luni noaptea o bombă a făcut o explozie la monumentul poetului Pușkin.

Monumentul a fost deteriorat și ferestrele caselor învecinate sparte.

— **«Românii din statul ungar»** este titlul unui volum de 330 pagini, format mare, apărut în București din peana redactorului nostru dl *Russu Șirianu*.

Importanța lucrării acesteia se va putea judeca deja și după ce vom arăta ce se tratează în trînsa. Pe temeiul datelor statistice oficiale, autorul tratează următoarele:

I. Numărul și comunele în cari locuiesc Românii, arătând teritoriul comunelor, totalul locuitorilor, câți sunt Români și de ce confesie, câți Unguri, Germani etc., câți știu carte, câți știu ungurește și câți au emigrat?

II. Sporul Românilor în intervalul dela 1890—1900, făcând comparație și cu celelalte naționalități. III. Maghiarizarea. IV. Cuceriri și pierderi. V. Amestecul. VI. Repartizarea. VII. Viața familială. VIII. Contingentul militar. IX. Starea culturală. X. Averele. XI. Emigrările.

Un volum costă 5 lei. Pentru a înlesni însă tuturor să-și procure cartea, în Ungaria cartea aceasta va costa numai 2 cor. 50 fileri; cine dorește să și-o procure, să se adreseze administrației «Tribunei», trimițînd suma de mai sus, plus 10 fileri portul postal.

— **Istoria pentru începutul Românilor de Petru Maior** se poate procura dela societatea Academică »Petru Maior« pentru 1 coroană plus 20 bani timbru postal. A se adresa secretarului numitei societăți, dl *Mihai Șerban* (Budapesta, Molnár-utca 20. II. 10 A).

Se află de vânzare un exemplar bine păstrat din „*Enciclopedia Română*“ pentru 60 cor. A se adresa Redacției acestui ziar.

Atragem atenția on. public asupra anuțului lui *Igaz Sándor*.

Convocare.

Despărțământul „Blaj“ al reuniunii învățătorilor români aparținători reuniunii învățătorilor gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, își va țineă *Adunarea* în senzul §-lui 21 „statute“ și al §-lui 9 „Regulamente“ în Obreja, Duminecă în 27 Noembrie n. a. c. oarele 8 a. m. în școala română gr.-cat. la care se invită cu toată căldura toți membrii fondatori, ordinari și ajutători, Domnii preoți în calitate de directori, precum și toți cari doresc binele și înaintarea învățământului nostru național pe lângă următorul

PROGRAM:

1. Asistarea în corpore la sf. liturgie.
2. Deschiderea ședinței prin președinte.
3. Apel nominal.
4. Cetirea și verificarea procesului verbal din adunarea precedentă.

5. Incassarea taxelor noi și vechi.
6. Raportul cassarului.
7. Raportul bibliotecarului.
8. Raportul comisiunii examinătoare în persoanele d-lor *Crucian Simu* și *Demetriu Ban* (prot-ședinței 22 Nov., 1903 pct. 10), pentru progresul aflat în școalele române gr.-cat. din tract cu ocaziunea examenelor de primăvară din unele împrejurări neprevăzute nu s'a putut face.

9. Disertațiune de dl *George Bărbuleț*.
10. Alegerea alor 3 comisii de câte 2 membrii (prot. șed. 22 Nov. 1903 pct. 9). a) Pentru cenzurarea minuțioasă a disertațiunii, b) Pentru cenzurarea raportului cassarului, c) Pentru examinarea raportului bibliotecarului. Le stă în voie d-lor membrii de a lua parte la toate comisiunile de sub a, b și c.

11. Raportul comisiunilor de sub a, b și c.
12. Designarea locului unde să se țină adunarea de primăvară.

13. Insinuare la disertațiune pentru adunarea de primăvară.
14. Eventuale propuneri.
15. Închiderea ședinței.

Tür, 12 Noembrie 1904.

Georgiu Făgărașan,
președinte.

Membrii fondatori pe viață ordinari și ajutători ai „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ din despărțământul Bistrița se convoacă la adunarea cercuală, ce se va ține în Bistrița Duminecă în 27 Noembrie 1904 la orele 11 înainte de amiază în biserică greco-catolică cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării
2. Raportul comitetului despre activitatea de un an.
3. Censurarea socotelilor de pe anul 1903.
4. Satorirea bugetului de pe anul 1903.
5. Alegerea directorului și a membrilor în comitetul despărțământului pe un period de trei ani.
6. Conferirea premiului de 20 cor. în aur pentru stupărit.
7. Inscirerea de membrii noi.
8. Prelegeri populare.
9. Închiderea adunării.

La aceasta adunare se invită toți cei ce se interesează de cultura poporului și mai ales poporul dela sate.

Din ședința comitetului despărțământului Bistrița, ținută în 7 Noembrie 1904.

Dr. Gavriil Tripon,
director.

Dr. Victor Onișor,
secretar.

TELEGRAME.

Lundra, 17 Nov. *Daily Telegraph* vestește din Tși-fu cu datul de 16 c.: Conform informațiilor oficiale vaporul *Rezotropni* a adus o depesă dela generalul *Stoessel*. Căpitanul vaporului a adresat țarului o telegramă, de conținutul că atacurile Japonezilor îndreptate în contra *Port-Arthurului* pretutindenii au fost respinsă de către Ruși.

Petersburg, 17 Nov. Agența telegrafică rusă vestește din *Mucden* cu datul de 15 c.: Se anunță că la 15 Nov. Japonezii intenționează să înainteze ca să forțeze pozițiile de mijloc ale Rușilor.

Petersburg, 17 Nov. Ziarul *Brsevija* *Vjedomosti* anunță din cartierul general rusesc următoarele: Japonezii concentrează mari forțe militare în fața frontului rusesc din stînga, de unde sosesc vești neliniștitoare.

Londra, 16 Nov. Agența *Reuter* vestește din Tși-fu cu datul de 16 c. orele 11 din noapte: Din izvor adevărat vine faima, că contra-torpilorul *Razotropiu* a adus ordin sigilat, conform căruia vasul trebuia aruncat în aer, dacă n'avea ocaziune să fugă.

Londra, 17 Nov. Agența Reuter vestește din Tsi-fu, că conform spuselor ofițerilor de pe vasul Razotropni *blocada Port-Arthurului de fel nu este așa de severă, ca vasele ruse să nu poată eși din port.* La 3 Nov. ofițerul de vapor Dimitrov împreună cu 6 voluntari a părăsit portul scufundând în sinul Tache un torpilor japonez, care era preocupat de așezarea sub-marinelor.

Londra 17 Nov. Din Seul se telegrafează, că guvernul japonez are de gând să organizeze pentru Coreea un nou corp de armată, care ar avea să scoată pe Ruși din provinciile nord-ostice ale Coreei, și să-i împingă spre Vladivostoc. Acest corp va fi de trei divisi.

Dakar, 17 Nov. Flota rusă de pe Baltica a plecat de aici. Stațiunea proximă va fi probabil vrun port al Africei sud-vestice germane.

Londra, 17 Nov. Conform unei informațiuni a lui „Daily Telegraph“ între ministrul afacerilor externe englez și între guvernul rusesc s'au ivit neînțelegeri cu privire la instituirea juriului de pace în sensul convențiunii dela Haga.

Guvernul rusesc revoacă concesiunile acordate lui Lansdowne, ceea-ce numai așa se poate, dacă guvernul va desavua pe marele ambasador rus la Londra Benkendorff. Afacerea va fi dusă naaintea Țarului pentru a decide acesta, dar este verosimil că jertfă acestui nou conflict anglo-rus să cadă ambasadorul Benkendorff. În privința divergenței de păreri ambasadorul a conferat cu ministrul de externe rus contele Lamsdorff, dar nu s'a ajuns la nici o înțelegere.

Felurimii.

Ochii și caracterul. Deși toate femeile sunt enigmatice, sunt unii cari afirmă că li-se poate cunoaște caracterul după ochi.

Când ei sunt bine deschiși, prelungi și terminați în punct de partea nasului, arată inteligență și mare pătrundere.

Dacă pleoapele desemnează un arc, persoana respectivă are cusurul sficiunii și pe al slăbiunii sufletesti însă firea-i e bună.

Ochii prea gogonați în afară sunt în general ai persoanelor mărginite la minte. Ochii prea mobili ai persoanelor vanitoase iar cei frumoși și gânditori ai persoanelor grave și solemne.

Ochii scurți și puțin ovali exprimă curagiu și voință decisă. Ochii foarte oblungi arată prudența și reflexiunea. Tendința d-a se ținea pupilele spre cer este semnul unei înclinări către fantazie și romanticism.

Ochii prea apropiați de nas sunt semnul aproape singur al înțelepciunii pătrunzătoare însă în același timp, și al unei oare care reuțăți.

Femeile cari au ochii depărtați de nas pot să fie considerate ca având un suflet îndrăzneț până la temeritate.

Privirile cari evită alte priviri arată prefăcătorie și duplicitate. Cei bine deschiși, și cari privesc pe ori cine drept în față, dovedesc lealitate.

Ochii pătrunzători anunță iritabilitate și violență; cei umezi, bunătae.

O femeie cu ochii negri și strălucitori e vioaie; una cu ochii albaștri e de fire contemplativă.

Ochii cenușii înseamnă blândeța iar cei câpril forța.

Însă în mai toate cazurile, dragostea numai dă pas bărbaților să-și aleagă femeile după ochi.

ECONOMIE.

Arad, 11 Novembre st. n.

Cum se ferbe ușor și bine mazerea, fasolea și linte. Toate leguminoasele se fierb mai ușor și sunt mai gustoase, dacă se moac întâi în apă

ferbiate, se spală în urmă bine, și se pune la foc cu apă în clocotindă. Lintea pierde gustul neplăcut, dacă se spală întâi de două ori în apă ferbinte.

Pustiții cloșani căci sunt dobitoace foarte stricăcioase și lătesc cele mai multe boale molipsitoare. Să puneți pe praful de ghips dintr'o farfurie câteva picături de olei de anison și lângă acel tăer un altul cu apă curată. Cloșanii de departe simt mirosul de anison și așa fug spre praful de ghips, ca fluturii de noapte spre lumină. De praful de ghips capătă dureri și aprinderi de stomac, ceea-ce cu apă vreau să le vindece; însă apa face din praful de ghips o piatră în stomacul lor, care nu o pot mistui. Cloșanii toți de-a rîndul creapă în câte-va zile.

PREȚUL CEREALELOR.

Piața din Budapesta.

— 17 Novembre.

	kgr.		Coroane.
Grâu	77	— — — —	10.22—10.33
Grâu	78	— — — —	10.33—10.40
Grâu	79	— — — —	10.40—10.50
Grâu	80	— — — —	10.50—10.60
Săcară	50	— — — —	8.00— 8.10
Orz	50	— — — —	7.62— 7.63
Ovăs I	50	— — — —	7.10— 7.35
Ovăs II	50	— — — —	6.95— 7.10
Cucuruz			
nou	50	— — — —	8.82— 8.83

Piața din Timișoara.

— 17 Novembre.

	kgr.		Coroane.
Grâu	77	— — — —	9.70— 9.75
Grâu	78	— — — —	9.75— 9.80
Grâu	79	— — — —	9.85— 9.90
Grâu	80	— — — —	9.90—10.00
Săcară	50	— — — —	7.50— 7.55
Orz	50	— — — —	7.20— 7.25
Ovăs I	50	— — — —	6.60— 6.65
Ovăs II	50	— — — —	6.80— 6.85
Cucuruz			
nou	50	— — — —	7.15— 7.20

Piața din Lugoj.

— 17 Novembre.

	kgr.		Coroane
Grâu	77	— — — —	—
Grâu	78	— — — —	9.60— 9.70
Grâu	79	— — — —	9.60— 9.70
Grâu	80	— — — —	6.70— 7.—
Săcară	50	— — — —	6.10— 6.40
Orz	50	— — — —	—
Ovăs I	50	— — — —	8 — 8.20
Ovăs II	50	— — — —	—
Cucuruz			
nou	50	— — — —	7.65— 7.75

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 17 Nov. În Reichsrat a fost earăși un scandal. Referind ministrul president Köerber asupra întâmplărilor dela Innsbruck, a declarat, că după credința sa dușmănia între Italieni și Germani numai așa va înceta, dacă se va ridica în Tirol o facultate italiană. La aceste cuvinte pangermanii Iro, Wolf, Malik au început să vocifereze, strigând că în cazul acesta Germanii vor fi siliți să facă revoluție. — D-ta ești atât de temerar, încât ai cutezanța să dai lecție unui deputat, strigă Wolff. — Bagă de seamă — ripostă Köerber — căci nu-ți recomand să mai vorbești în felul acesta cu mine.

Avis.

În tipografia diecesană a apărut, și se află de vânzare, deja în a III-a ediție: „Rugăciunile școlariilor, și cântări bisericești“ pentru școlarii și școlărițele dela școalele populare rom. gr.-or. Alese și întocmite de „Un prieten al școlariilor“.

Cărticica ca înfățișare e foarte drăguță, — legată în păreți tari și costă modestul preț de 40 fil., dându-se rabat de 15%, la sută și are următorul bogat cuprins: I Rugăciuni, Poruncile lui Dumnezeu, Poruncile bisericești, Tainele; II: Rânduiala vecernei, Rânduiala utreniei, Catavasiile Născ., Catav. la Înălțarea cinstitiei Crucii, Laudăciunile, Doxologia cea Mare, Polieleul, Pripelele; III. Dzeasca Liturgie, Rugăciuni de masă, Troparele Invierii, și Troparele sărbătorilor; conține 72 pagini.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Domnii cari au procurat broșura dlui Russu Șirianu: „Românii din Statul Ungar“, să binevoiască a aștepta, deoarece numai avem la mână. După câteva zile însă vom primi din nou din România și atunci vom trimite la toți.

POȘTA REDACȚIEI.

Dlul A. Ș. preot în M. Logodne și cunanii numai așa publicăm, dacă ni-se trimit anunțorii tipărite.

Bibliografie.

La administrația „Tribunei“ să află de vânzaze următoarele cărți:

„Carmen Sylva“ de Vojen	Cor. 1.—	plus 5 fil. porto
„Povestiri și schițe“ de S. Secula	1.—	5 „
„Nuvele“ de Emil Zola	Cor. 0.40	5 „
„La Roma“ de Russu Șirianu	2.—	10 „
„Școlarul declamator“	0.50	5 „
„Vatra părăsită“ I. Slaviet	1.50	10 „
„Stropi de roană“	1.—	10 „
„Aur“ Const. Hodoș	1.50	10 „
„Telegrama“ farză în 3 acte	0.80	3 „
„Calendarul“ diecesei aradane	0.40	10 „

A apărut:

Legendar sau carie de cetire pentru școalele populare de Vasile Petri. Partea I. pentru al treilea și al patrulea an de școală. Ed. XIII revid. Emendată și aprobată definitiv de înaltul minister reg. un. de culte și instr. publică prin emisul său de dato 12 Febr. 1891 Nr. 35.990. Prețul legat 1 cor. Sibiu 1904. Ed. Autorului.

Drepturile, datorințele și responsabilitatea membrilor comitetului de supraveghiere de Alfred Kormos, trad. autorisală de Const. Popp, funcționar la centrala inst. de credit și de economii „Albina“. Prețul 1 cor. 50 fil. Se află de vânzare la tip. Archidiecezană Sibiu.

Limba maghiară pentru elevii școalelor populare române de Iuliu Groșoreanu și Iosif Moldovan, învățători. Acest manual, care compus în mod rațional, pe baza esperințelor îndelungate, va ușora mult sarcina învățătorului și a școlariilor, întru însușirea limbei maghiare. se poate procura în librăria editorului Petru Simțion din Arad cu prețul de 50 fileri, cu rabatu! îndatinat.

A apărut și se află de vânzare la librăria și litografia Petru Simțion în Arad următoarele:

Duett, roman de Conan Doyle, tradus de Dr. Victor Onișor.	1.60
Iubire — Durere, M. Eminescu și Veronica Micle, scrisori, note, impresii, epilog de Nic. V. Baboeanu.	2.—
Să-l urmăim, roman de Henryk Sienkiewicz, tradus de T. D. Protopopescu.	1.—
Quo vadis, I. și II. Henryk Sienkiewicz, roman din timpurile lui Nerone, ediția I. ilustrată ambele vol.	4.50
Zile trăite, de N. Gane.	3.—
Viorele, versuri de I. Popescu-Polyclet.	1.—
Foietoane, de Ilarie Chendi.	2.50

Modele, de cusături românești edate de Minerva Cosma, caetul I. — 50 bani, caetul II. colorat. 1.—

Intre vis și viață, de Delavrancea. 3.—

Hagi Tudose, tipuri și moravuri, de Delavrancea. 3.—

Câteva clipe, poezii de Artur Stavri. 2.—

M. Eminescu, Literatura populară, scrisori inedite. 1.50

Geniu pustiu, roman de M. Eminescu. 2.—

Floricele de câmp, schițe ușoare de Aurel C. Domșa. 1.—

Stropi de rouă, poezii de Elena din Ardeal. 1.—

„*Sămănătorul*“, revistă literară săptămânală, apare în București, numărul — 20

Limba maghiară, de Iuliu Groșorean și Iosif Moldovan. — 50

Jurnalul femeii, săptămânal ilustrat, educație, recreație, mode numărul. — 25

Calendarul Poporului, pe 1905. — 40

Raze de lună, nuvele, schițe și altele de Vasile E. Moldovan. 1.50

Dușmănie, roman de V. E. Moldovan. 1.—

La comanda e de a se adăuga cu 20 de fil. mai mult pentru porto. Prețurile se înțeleg în coroane 421 2-6

*
A apărut de Dr. Augustin Bunea canonic metrop. 1. *Metropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa*, schiță biografică, Blaj 1890, broșură de 41 pag. 20 fil. + 10 fil. porto postal.

2. *Cestiuni din dreptul și istoria bisericii românești unite*, Blaj 1893. Partea I. 269 pag. 8° scrisă de Dr. Alexandru Grama, costă 1 cor. 40 fileri. Partea II. 400 pag. 8° scrisă de Dr. Augustin Bunea, costă 2 cor.

3. *Episcopul Ioan Inocențiu Micu-Klein*, (1728—1751) Blaj 8° mare, 422+XVI pag. Costă 4 cor., (pentru România 5 lei).

4. *Istoria scurtă a bisericii rom. unite cu ia*, în Schematismul arhidieceșei de A.-Iulia Agăraș pe a 1900, costă 8 cor.

5. *Statistica Românilor din Transilvania în 1750 făcută de vicarul episcopesc Petru Aron*, u 1901, costă 1 cor., + 10 fil., porto postal.

6. *Vechile episcopii românești: a Vadului, Geoagiului, Silvașului și Belgradului*, Blaj 1903 8° 162 pag. Prețul 2 sor., 50 fil., (pentru România 3 lei).

7. *Episcopii P. P. Aron și Dionisiu Novacovici*, sau istoria Românilor transilvăneni dela 1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 fileri (pentru România 5 lei).

8. *Discursuri, Autonomia bisericească, Diverse*. Prețul 5 cor., (pentru România 6 lei).

Aceste cărți să pot procura dela tipografia semin. din Blaj (Balázsfalva) ori dela autorul spedându-se banii înainte, — ori contra rambursă. 390 — 18

Redactor responsabil în absența d-lui Ioan Russu-Șirianu:
Sever Bocu.

Editor-proprietar: George Nichin.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de practicant la institutul de credit și economii „Granițerul” în H.-Dobra se publica concurs. Salar anual 1000 coroane.

Cei ce doresc a reflecta la acest post au să-și înainteze rugărilor până cel mult în 2 Decembrie a. c. st. n. să documenteze că au absolvat școala comercială și să poseadă limba română, maghiară și germană în vorbire și în scriere. Cei cu praxă de bancă sunt preferiți. Alesul are să-și ocupe postul în 15 Decembrie st. n.

H.-Dobra, la 12 Novembre 1904.
419 Direcțiunea.

Este admirabil rezultatul, pe care îl ajunge on. public de dame prin folosirea laptelui de castraveți veritabil englez. După o folosire de câteva zile dispar de pe față alunițele zgrăbunțelor și alte inconveniențe de piele; netezește fața și sbărciturile, face pielea finitului albă, tineră și fină fără să strice pielea. Mijloc premiat la expoziția din Paris și Viena; acest mijloc scoate și la noi, ca și în Anglia din uz toate cosmeticile. Un flacon 2 cor, săpun de castraveți 1 cor. pudră de castraveți 1 cor. 20. Se poate căpăta în ori-ce farmacie; pe poștă trimite *Balassa Cornel*, farmacist, Budapesta. Erzsébetfalva; ear în Cașovia (Kassa) *Pallaghi Kálmán*, Fő-uteza II. Deposit primul în Arad la farmacistul *Földes Kelemen*, și la drogueria lui *Vojtek și Veisz*.

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a p. t. public, că pe Strada **Kossuth Nr. 43 în Arad** a trecut în posesiunea mea

prăvălia de faur

(mai înainte a lui Stamberger Jozsef)

După o experiență de mai mulți ani câștigată în faărici din Budapesta și Viena, am ajuns în plăcuta situațiune să pot îndeplini tot felul de lucrări dela cele mai simple până la cele mai complicate prompt și pentru prețuri foarte culante.

Rugând binevoitorul sprijin al onor. public, rămân Cu deosebit respect:

Végh István

măstru măsur.

Bijuterii, oroloage, aur călcat
și recușite de argint, seduli de amănetaie cumpăra pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuv.ergiu

A R A D, Strada Bisericii
(Palatul miniștrilor.)

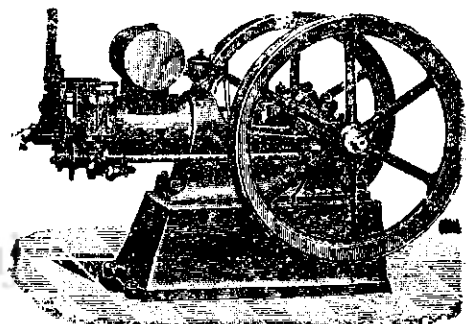
Isvorul cel mai estin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

Se caută un învățacel.
Nr. Telefonului 438. 381

Numărul Telefonului 86.

Birou de mecanica și atelier de mașini.
Intreprindere de instalațiuni
de gaz și apaducte.

BEER ISTVÁN

inginer privat.

TEMESVAR-JÓZSEFVAROS, Külti-tér

Tot felul de instalațiuni de iluminare de ori-ce sistem, deposit de reflectori, instalațiuni de băi și closete.

Executare specialistă de reparațiuni de mașine și cazene. 318

Planuri și bugete gratuite.

Numărul Telefonului 86.

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-uteza 2.

341

Are în deposit:

bicicle de primul rând

precum și toate părțile constitutive pentru biciclo, gumi și lămpi de acetylen!

In atelierul său

reparează, transformă și mărește bicicle cu roate mobile.

Primește emailarea de bicicle în foc, nichelarea părților constitutive de bicicle, sau ori-ce reparațiuni de felul acesta.

— Condițiuni de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu încopclare de cerc ori catrală.

Telefoane mici de case, instalări de clopoțele electrice, ori repararea acestora.

— Prețuri culante. —

Are în deposit:

Mașini de cusut SINGER

Mașine cu suveică rotunda sistem Singer ori mașini de cusut pentru odai.

In atelierul său

se primesc tot felul de reparațiuni aparținătoare acestei branșe.

Se primesc reparațiuni de mașine de brodat în rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oraș și comitat 242.